

Ive A. Stanič, učitelj in avtor knjige »Politični biciklisti pišejo anonimna pisma«

Če se ne odzoveš na krivico, jo dopuščaš

Ive A. Stanič se je rodil v Rajndolu pri Kočevju. Večji del svojega otroškega in poznejšega življenja je preživel v različnih krajih na Kočevskem. Najprej se je preživljal z zaposlitvijo v različnih delovnih organizacijah, po končani Višji pedagoški šoli pa se je zaposlil kot učitelj glasbe na osnovni šoli v Kočevju. In tam so se začele nizati njegove življenjske preizkušnje. Ne zaradi pedagoškega dela, tega je uspešno opravljal, saj mu je bilo delo z učenci v veliko veselje. Zameril se je oblasti, ker je bil eden tistih, ki mu nemirni duh in kritični pogled na svet nista dopuščala tiste resignirane in pasivne držve večine, ki je sprejemala nedemokratičnost prejšnjega sistema kot nekaj samo po sebi umevnega.

se nanje odzival s pisanjem. O učinkih svojega pisanja nisem niti razmišljal, pogosto sem naletel tudi na težave, vendar nisem odnehal. Vedel sem, da ne bom spremenil sveta in da je moj glas le kapljica v morju, vendar mi duša ni dala miru, da bi neodzivno trpel posledic neprimernih ljudi na oblasti.

Kakšne izkušnje imate z objavami v časnikih?

Včasih me ljudje, predvsem tisti, ki mislijo drugače kot jaz, sprašujejo, zakaj toliko pišem in zakaj pošiljam članke v najrazličnejše časnike. Zakaj to delam? Da si na ta način zagotovim objavo vsaj v kakšnem od njih. Če na primer pošljem članek v osem časnikov, mi ga morda objavijo le v enem ali dveh, če ga pošljem le na dva naslova, je mogoče, da ga ne bodo objavili nikjer. Sicer pa že po vsebini napisanega predvidevam, ali mi ga bodo objavili na primer v *Delu*, *Dnevniku* ali *Večeru*. Najmanj možnosti za objavo je v *Dnevniku*, zelo nepredvidljiv pa je glede tega *Večer*.

Rekli ste, da odziv na krivico ali neki dogodek prinaša zadoščenje, nekakšno pomiritev vesti, ko se človek odzove na nepravilnosti. Kaj pa v odnosu do ljudi? Kako to doživljate?

Da se tako izpostavljanje kljub vsemu splača, mi potrjujejo srečanja z ljudmi, predvsem izletniki z vseh koncev Slovenije. Ob stikih z njimi ugotavljam, da so še ljudje, ki približno enako razmišljajo. Če zastopaš določeno stališče in je tisti, ki ga prebere, podobnega mnenja, je to neke vrste skrita komunikacija med nama, skrita vez. Tudi ta prinaša neko obliko zadoščenja in pomeni dodatno zadovoljstvo.

Kolikšen vpliv imajo pisma bralcev na javno mnenje?

Na splošno tudi pisma bralcev oblikujejo javno mnenje. Seveda pa učinka ni, če take članke berejo le tisti, ki so svetovnonazorsko in politično enako opredeljeni, zato si vedno prizadevam, da bi bil članek objavljen v takšnem časniku, ki ga berejo ljudje različnih prepričanj. Če drugega ne, pride do polemike, bralci so opozorjeni na problem z drugega zornega kota, kar jih prisili k razmišljanju. To je korak naprej, ki bo sčasoma morda le prispeval delček k drugačnemu načinu razmišljanja.

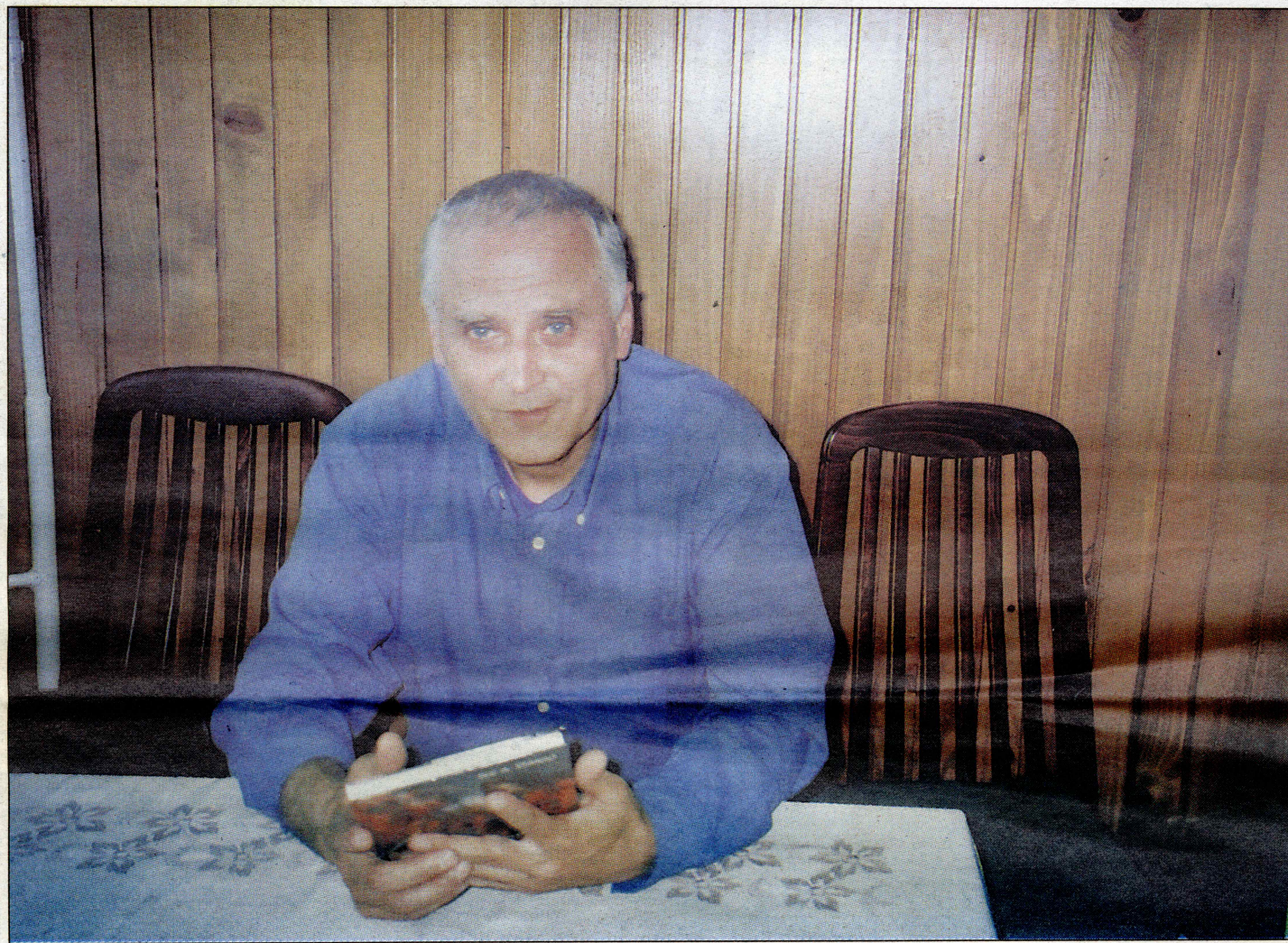
Ali se odzivi na vaše članke končajo le s polemikami ali kdaj tudi na sodišču?

Do zdaj so me štirikrat tožili. Dve tožbi sta se končali v mojo korist, v obeh primerih sem bil oproščen. Pri drugih dveh pa je prišlo do predčasne pomiritve.

»Najprej sem se oblasti zameril, ker sem vljudne namige v partijske vrste preslišal, poznejša vabila pa odklonil. Hujši prekrški so bili časopisni članki, ki sem jih pisal mimo partijskega kodeksa,« se z grenkobo spominja tistih časov. V sedemdesetih letih je na lastni koži preizkusil, kako se ti godi, če te vzame pod nadzorstvo partija. Izločen iz okolja in duševno strtl se je za pet let umaknil v Ribnico, kjer se je ukvarjal z organizacijo kulturnih prireditev. Toda radovednost in raziskovalni duh sta ga gnala do konca. Ko se je vrnil v Kočevje, se je zaposlil v podjetju Snežnik v Kočevski Reki. Za to okolje je bil še bolj neprimeren, zato je v tem podjetju zdržal le dve leti.

Tudi zdaj, ko je upokojen, mu njegova razmišljujoča narava ne da miru. Kot je dejal že Cankar: »Pisal sem samo zato, da sem dal duška svoji ogorčenosti do teh vsakdanjih, umazanih duš ...« Tako tudi Ive A. Stanič ne more ostati tiho ob vsem, kar se dogaja v narodu, ki je dosegel samostojnost in formalno demokracijo, a ga do višje stopnje demokracije čaka še dolga pot.

Do zdaj je Ive A. Stanič napisal dve knjigi »V čigavem imenu?« in »Politični biciklisti pišejo anonimna pisma«. Poznamo pa ga tudi po številnih odzivih v pismih bralcev v vseh naših časopisih. Veliko bi imel povedati o svojem življenju in izkušnjah, vendar sva se omejila le na delček njegovega delovanja in razmišljanja, katerega sad je tudi njegova knjiga »Politični biciklisti



pišejo anonimna pisma«, ki je izšla pred nekaj meseci.

S čim se ukvarjate v zadnjih letih?

Veliko časa mi vzame vodenje moškega pevskega zbora v Kočevju. Ustanovljen je bil že leta 1974, po 18 letih pa sem znova prevzel njegovo vodenje. Ker nisem več rosnno mlad, terjajo priprave na to veliko časa in napora. Poleti se občasno ukvarjam tudi z vodenjem

izletnikov po nekdanjem zaprtem območju Kočevske Reke in po Kočevskem Rogu. Znova sem se začel ukvarjati s šahom, tako vodim šahovski krožek na osnovni šoli. Precej pa se ukvarjam tudi s pisanjem. Ta čas pišem knjigo o zgodovini Mozlja. To je kraj, kjer sem v presledkih preživel dober del svojega življenja, zato dobro poznam tamkajšnje ljudi in utrip kraja. Ob zbiranju gradiva ugotavljam, da bo to zanimiv prikaz življenja neke

ga kraja skozi pretekle rodove do današnjih generacij. Nekaj časa pa porabim tudi za sestanke in dejavnosti foruma PODOS, ki smo ga ustanovili pred kratkim.

Ali lahko kaj več poveste o tem forumu?

Ko mi je leta 1996 razpadla družina, sem si s pomočjo centra za socialno delo prizadeval dobiti sina zase, vendar mi ni uspelo. Ko je otroka uradno dobila mati, sem se preusmeril v prizadevanje, da bi imel kot oče normalne stike z otrokom, vendar mi ni uspelo niti to. V obupu sem napisal nekaj člankov v različne časnike in nenadoma sem začel dobivati veliko pošte očetov s podobnimi težavami. Tako smo se začeli srečavati, posledica teh srečanj pa je bila ustanovitev foruma PODOS, kar pomeni Pravica otrok do obeh staršev. Pravzaprav smo ga le obnovili, saj je podoben forum obstajal že pred tem, pa je prenehal delovati. V začetku nas je bilo osem, zdaj nas je že okrog petdeset. Imamo izdelan program delovanja, katerega izhodišče je vedno otrok. Glavne točke našega programa so zbiranje podatkov o zapostavljanju otrok in primerov onemogočanja stikov z obema roditeljema. Nadalje dopolnjujemo

ustrezne zakonske osnutke in predloge, za katere menimo, da niso dovolj strokovni in kakovostni. Seznanjamo javnost o tistih centrih socialnega dela, ki kršijo ustrezne zakone in konvencije ali pa ne izvajajo sprejetih zakonov. Naša kritika je torej največkrat usmerjena v neustrezno delovanje centrov za socialno delo.

Pri tem bi rad povedal še eno stvar. Štiri leta sem se trudil, da bi mi uspelo priti na ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, da bi predstavil ta žgoči problem, vendar od tam nisem dobil niti odgovora. Ko pa je prišlo do zamenjave na ministrstvu, smo se trije člani foruma napovedali in že po nekaj dneh nas je sprejel novi minister Miha Brejc. Mar ni to velik napredek in dokaz drugačnega odnosa?

V javnosti ste znani tudi po tem, da pogosto pišete pisma bralcev. Rekla bi, da je tako izpostavljanje glede na stanje, kakršno vlada v družbi, še vedno pogumno dejanje. Zakaj se odločate za to?

Prvi članek sem napisal pred približno 35 leti. Že takrat me je vsaka krivica zelo bolela, zato sem

Vsak dan (samo) 24 ur:


<http://www.radiodur.si>

En način odziva pa so žal anonimna pisma in grožnje. Kakšne izkušnje imate s tem?

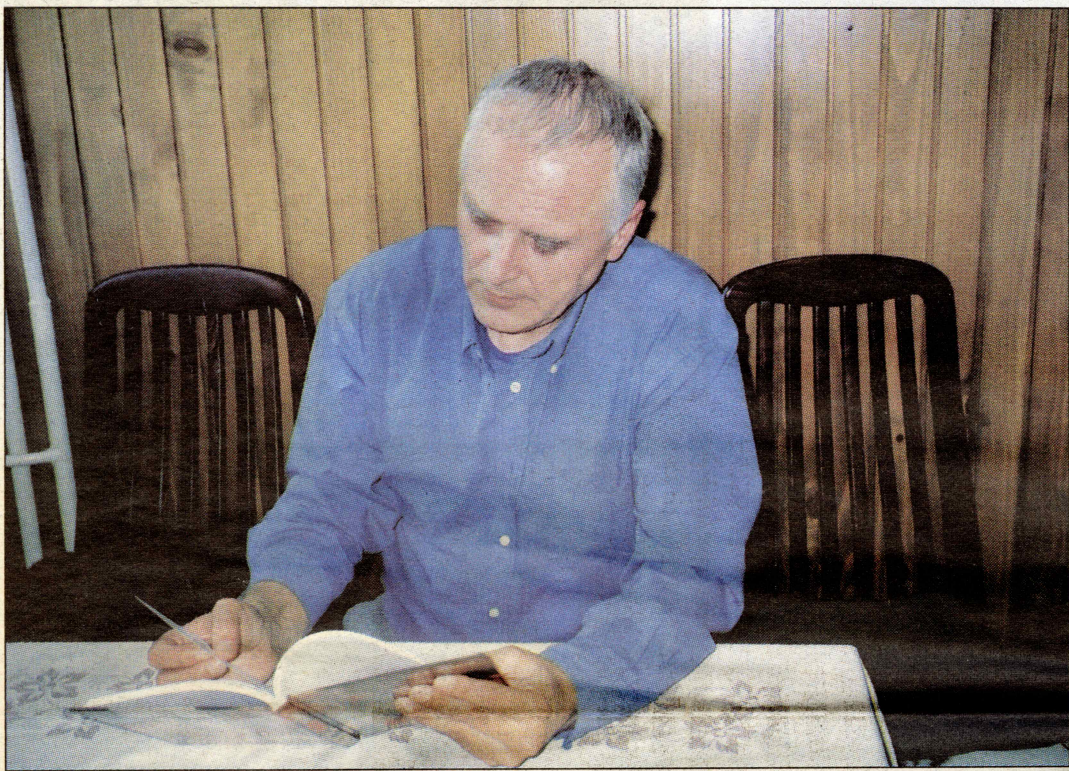
Na moje prispevke se odzivajo nasprotno misleči ljudje, predvsem bralci *Dela*, kjer objavijo pod prispevki celoten naslov. V pismih me zmerjajo, grobo žalijo, pošiljajo k psihiatru, grozijo z likvidacijo itd. Zanimivo je, da sem v zadnjem času napisal nekaj pisem o nujnosti pokritja Kočevske Reke s telefonskim omrežjem. Hkrati sem pisal tudi Marjanu Podobniku na Telekom in zanimivo - problem, ki je obstajal vse do zdaj, je bil presenetljivo hitro rešen. Čeprav v teh prispevkih nisem nikogar napadal, ampak tako rekoč pisal le za dobro kraja, so se

Pri tem bi rad povedal še eno stvar. Štiri leta sem se trudil, da bi mi uspelo priti na ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, da bi predstavil ta žgoči problem, vendar od tam nisem dobil niti odgovora. Ko pa je prišlo do zamenjave na ministrstvu, smo se trije člani foruma napovedali in že po nekaj dneh nas je sprejel novi minister Miha Brejc. Mar ni to velik napredek in dokaz drugačnega odnosa?

različnih krajih, da se zamegli izvor. Pisci takih pisem so agresivno zavrti ljudje in ni težko ugotoviti, da je njihova kultura na precej nizki stopnji. V pismih je polno slovničnih in pravopisnih napak, vsebina je pogosto zmedena, da je včasih težko ugotoviti, kaj hočejo povedati.

Kaj obsega knjiga »Politični biciklisti pišejo anonimna pisma«?

Samo v zadnjih dveh letih sem dobil več kot 60 takih pisem, od teh jih je objavljenih 16. V knjigi pa je objavljenih še 30 anonimnih pisem, ki so jih dobili nekateri drugi



anonimni dopisniki vseeno oglasili, češ da »fintiram in da od mene, kakršen sem, ne more nič dobrega priti«. Skratka, kar koli napišem, na vse se ljudje odzovejo.

Se strinjate, da je to tipično za slovensko javno mnenje, namreč apriori slabo ali dobro mnenje o nekom, ne glede na argumente.

Žal je tako.

Ivetu Staniču želim, da mu pri njegovem delu in pri njegovem vztrajnem zavzemanju za pravice ne bi zmanjkalo človeškega poguma.

Kdo so po Vašem mnenju anonimneži?

Domnevam, da je to skupina ljudi, ki so po vsej verjetnosti organizirani. Pišejo izmenično, pisava je pogosto enaka, slog pisanja podoben, poleg tega so pisma oddana v

Poleg, milo rečeno, siromašne slovenščine pa v teh pismih bode v oči napadalnost, neprikrito sovraštvo in neverjetna nestrpnost. Mar ni to dokaz, da so tisti, ki očitajo nestrpnost drugim, sami najbolj nestrpni?

To vsekakor drži. Kakor da so naučeni. Svoje napake pripisujejo drugim.

Zakaj ste se odločili anonimna pisma objaviti v knjigi?

Pravzaprav me je za to vzpodbudil Žarko Petan s svojim aforizmom, v katerem je napisal, če se prav spominjam, da bo tisti, ki bo prvi objavil anonimna pisma, imel veliko prednost. Tako sem anonimna pisma, za katera nisem vedel, kaj z njimi početi, začel pripravljati za objavo. Pri tem sem se posvetoval z nekaterimi kolegi iz SDS, ki so mi pri objavi tudi priskočili na pomoč.

ugledni ljudje v Sloveniji. Poleg tega je v knjigi 27 faksimilov.

Od kod zamisel za zanimiv naslov?

Biciklisti med vožnjo vrtijo pedale, pritiskajo jih navzdol, navzgor pa se klanjajo. To je dobra primera za tiste ljudi, ki se oblastnikom klanjajo, nad drugimi pa se izživljajo. To primero je prvi uporabil Kidrič. Da pa ne bi kdo pomislil, da ima knjiga kaj zveze s športom, sem naslov razširil v »Politični biciklisti pišejo anonimna pisma«. Zanimivo in zgovorno naslovnico je prispeval založnik Erro iz Novega mesta.

Glede na to, da ste zelo dejavni na različnih področjih, imate gotovo še kaj večjih načrtov za prihodnost.

Upam, da mi bo do konca leta uspelo izdati knjigo o Mozlju, potem pa imam v načrtu še knjigo o pravicah otrok, ki bo hkrati zgodba o mojem sinu in zgodba o tem, kaj se dogaja z dobrimi očeti.

 Pogovarjala se je Mihaela Steklasa

DEMOKRACIJA